

Szanujmy twórców

WIEDZA W PIGUŁCE

Każdy może wpadnąć na dobry pomysł pod wpływem innego utworu. Należy jednak pamiętać o prawach każdego twórcy. Nie można podpisywać się pod cudzą pracą i traktować jej jak swoją.

Cytat to wstawienie części lub całości innego utworu w swoją pracę. Przy cytowaniu należy:

- zaznaczyć granice wstawianego tekstu, np. za pomocą cudzysłowu;
- napisać, skąd cytat pochodzi — np. z jakiej książki lub artykułu;
- napisać, kto jest jego autorem.

Przykład: Julian Tuwim rozpoczął swój wiersz **Lokomotywa** słowami: „Stoi na stacji lokomotywa”.

Złamaniem praw autorskich jest plagiat. Dochodzi do niego, gdy ktoś przytacza inny tekst bez zaznaczenia, że nie jest jego autorem. Niektórzy kopiują cały tekst i podpisują się pod nim, tak jakby sami go stworzyli. To nie tylko niezgodne z prawem, ale też nie w porządku!

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacź zdania jako prawdziwe lub fałszywe.

1. Jeżeli cytuję niewielki fragment, to mogę nie podawać autora. [Prawda/Fałsz]
2. Znalazłem w internecie ciekawy plakat o mrówkach. Chcę wykorzystać ten pomysł do stworzenia plakatu o pszczołach, ale najpierw muszę spytać autora plakatu o mrówkach o pozwolenie. [Prawda/Fałsz]
3. Jeśli kopiuję fragment tekstu z portalu informacyjnego, to muszę w swoim tekście podać link do tej informacji. [Prawda/Fałsz]
4. Żeby zamieścić komentarz do utworu, trzeba mieć zgodę jego autora. [Prawda/Fałsz]
5. Wolno mi obmyślić własny pomysł na podstawie kilku innych prac, które mi się podobają. [Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **kultura**: ogół ludzkich wytworów materialnych i niematerialnych takich jak: sztuka, nauka czy religia
- **plagiat**: skopiowanie utworu (lub jego części) innego autora i przedstawienie pod własnym nazwiskiem
- **cytat**: umieszczenie fragmentu czyjegoś utworu w swoim utworze
- **inspiracja**: natchnienie, zapal twórczy

- **utwór:** zdjęcia, filmy, wiersze, rysunki, piosenki, itp.
- **prawa autorskie:** ogół praw, które przysługują twórcom, m.in. prawo do oznaczenia utworu własnym nazwiskiem lub pseudonimem, decydowania o jego publikacji oraz zarabiania na nim pieniędzy
- **twórca:** autor utworów, czyli osoba, która wymyśliła i stworzyła tekst, rysunek itp.
- **kompilacja:** połączenie różnych fragmentów

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Marcin Wilkowski. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez [Fundację Nowoczesna Polska](#).

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](#).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/szanujmy-tworcow/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Etyka, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

III. Przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości i dokonywania właściwej ich hierarchizacji.

Treści nauczania

5. Prawa i obowiązki, zasady i reguły postępowania.

Historia i społeczeństwo, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

IV. Zainteresowanie problematyką społeczną.

Treści nauczania

1. Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym.

Podstawa programowa 2017:

Etyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych.

Uczeń wyjaśnia różnicę między dobrem (złem) moralnym a dobrem (złem) poza-moralnym.

Uczeń wymienia główne czynniki ograniczające świadomość i dobrowolność ludzkich działań.

Uczeń podaje przykłady okazywania szacunku wobec rodziców, nauczycieli, koleżanek i kolegów oraz innych ludzi – dorosłych i dzieci.

Uczeń uzasadnia, dlaczego należy okazywać szacunek innym osobom.

Uczeń wie, że kłamstwo – tak w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym – jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych przejawów zła moralnego; analizuje problem kłamstwa i formułuje ocenę moralną dotyczącą kłamstwa.